

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.
Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Dvignite se!

Delo v strokovni organizaciji se niti daleko ne da primerjati z delom v kakoli politični stranki, ker je neprimerno bolj težko in neprimerno bolj nevhvaležno. Zato vidimo vsikdar in vsepovsod, da imajo politične organizacije dovolj delavcev na razpolago, dočim strokovnim vedno primanjkujejo.

Tako tudi v osrednji strokovni organizaciji krščansko socialističnega delavstva. Inteligenca, ki se pri njej udeležuje, prav lahko seštejemo na prste ene same roke.

Brez dvoma je to za ves krščansko socialistični pokret veliko zlo. Zato bo treba o priliki zborovanja prvega krščansko socialističnega delavskega kongresa razmišljati tudi o tem, kako pritegniti v delavsko strokovno, politično in izobraževalno organizacijo čim več slovenske, katoliške požrtvovalne inteligence. Ta se je vsikdar odzvala tam, kjer je bila potreba največja.

Da delavske vrste predvsem potrebujejo danes požrtvovalnih delavcev, je na dlani. Zato smemo pričakovati, da naš glas ne bo ostal glas vpijočega v puščavi, kadar bomo pozvali in naprosili našo inteligenco, naj pomaga v našem neobdelanem vinogradu.

Prav tako, ali pa še bolj važno pa je, da posamezne delavske stroke same iz sebe vzgoje potrebno število strokovnih tajnikov, strokovnih predsednikov in voditeljev, ki naj bi opravljali vse tisto delo, za katero ni nujno potrebno, da bi se naprtilo bodisi centrali posamezne stroke, bodisi celo »Jugoslovanski strokovni zvezi«.

V Sloveniji imamo nekatere delavske obširne stroke, ki bi morale dati po 20 do 40 izvrstnih delavskih organizatorjev iz vrst dotične stroke same. Le pogledimo nekoliko! Samo pri Trboveljski premogokopni družbi je zaposlenih okrog 10.000 rudarjev. Veliko število rudarskega delavstva pa dela tudi po državnih premogokopih. Dotični, ki misli, da bo te rudarje spravil v enoten rudarski sindikat samo po tako zvanih voditeljih in osrednjih strokovnih tajnikih, se bridko moti. Rudarska stroka je tako posebna, da bi moral vsakdo, ki naj bi doumel vse težnje slovenskih rudarjev, najmanj eno leto v rudarskih revirjih opravljati vsa rudarska dela, tudi najbolj težaška. Ker pa še vsaj zaenkrat to ni mogoče, bi bilo nujno potrebno, da si rudarji sami pomagajo. V Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Rajhenburgu, Kočevju itd. bi morali neprestano poslovali štabi po najmanj 20 rudarjev, ki bi študirali rudarsko zakonodajo, beležili krivice, ki se gode rudarskemu delavstvu, intervenirali na merodajnih mestih, organizirali, agitirali ter obdržavali strokovne sestanke in shode. Čisto gotovo je, da bi taki delavski štabi prej kot se zdi organizirali rudarsko delavstvo v tako močno organizacijo, da bi se sedanjim neznosni položaji rudarjev prej ali slej bistveno zboljšali.

Isto, kot o rudarjih, bi se dalo reči o kovinarski stroki, o tekstilni, usnjarski, stavbinski itd., itd. Skratka:

vsaka stroka bi morala gledati, da bi imela svoje prve strokovne tajnike in voditelje iz svojih delavskih vrst samih. Dokler se pri nas ne bo zgodilo to, toliko časa obstoji nevarnost, da bodo vsa delavska gibanja hirala in da bo velekapital zadobil nad delovnim ljudstvom vedno večjo oblast.

Marsikdo si bo mislil: Ja, ali pa sem jaz poklican za to? Nič strahu! Vsak začetek je težak. Tudi delavski organizator in agitator bo doživel vse polno razočaranj. Ko bo pa enkrat začel voz teči bolj gladko, bodo težave pozabljene.

Ko opazujemo v duhu potek zborovanj in debat na prvem delavskem kongresu slovenskega krščansko socialističnega delavstva, si ne moremo kaj, da ne bi pozvali tako slovensko katoliško inteligenco, kakor tudi slovenskih delavcev: **Dvignite se!**

Kakor hitro bo deloval v naših delavskih organizacijah vzajemno požrtvovalen štab slovenske katoliške inteligence in požrtvovalni štabi delavcev iz posameznih delavskih strok, bomo lahko z veliko manjšimi skrbmi gledali v bodočnost.

Naj se to zgodi čimprej!

Politični pregled.

V soboto, dne 7. marca se je vršila prva seja nove skupščine. Zanimanje za to sejo je bilo kakor običajno velikansko. Ze zgodaj zjutraj je bila pred vhodom v narodno skupščino zbrana velika množica ljudi, ki je hotela v skupščino. Pred deveto uro so pričeli polniti dvorano poslanci. Po deveti uri so prišli v dvorano ministri.

Ko je bila skupščina zasedena, se dvigne demokratični poslanec Radoslav Agatanovič in predlaga za predsednika skupščine po letih najstarejšega poslanca Arsa Lazića. Predlog je bil sprejet. Lazić je svoje mesto zasedel s pozdravom na vse poslance in razglasil, da se je prvi predhodni sestanek narodne skupščine pričel. Po izvolitvi tajnikov je predsednik skupščine pozval poslance, naj izroče svoje poverilnice. Po izročitvi teh je Arsa Lazić izjavil, da je dospel skupščinski akt, ter pozval tajnika Kujundžića, da ga prebere. V aktu se obračajo na predsedništvo skupščine dr. Vladimir Maček, Josip Predavec, Avgust Košutić, Juraj Košutić in dr. Krnjević, da jim je policija prihod v skupščino zabranila, ker jih drži internirane, oziroma zaprte kljub njihovi imuniteti. Po prečitavanju akta je predsednik skupščine podal izjavo, da na temelju člena 88. ustave in člena 1. in 108. skupščinskega poslovnika zahteva, da vlada imenovanim poslancem omogoči prisostvovati sejam skupščine. Z ozirom na možnost izvedbe te zahteve je predsednik Lazić zaključil sejo in naznanil, da bo prihodnjo sklical pismeno. Poslanci opozicije so skupščinsko dvorano po tej izjavi takoj zapustili. V dvorani so ostali le vladna večina in Nemci. Ministri so se odstranili h kratkemu posvetovanju. Ko se se ti vrnili, so poslanci na predlog Simonovića, ki je nastop opozicije označil kot nepravilen, izvolili novega predsednika in

sejo nadaljevali. Ob zaključku seje je bila sklicana prihodnja seja za drugi dan v nedeljo dopoldne z dnevnim redom: volitev verifikacijskega odbora.

Drugi dan se je skupščinske seje udeležila tudi opozicija, da pošlje svoje zastopnike v verifikacijski odbor. Pri volitvah je bilo izvoljenih v odbor 11 članov narodnega bloka in 10 članov opozicije. Po izvolitvi verifikacijskega odbora je bila skupščina zaključena. Prihodnja seja se bo vršila, ko bo verifikacijski odbor dokončal svoje delo.

V nedeljo 8. marca je imel plenum poslancev bloka narodnega sporazuma seja, na kateri si je izvolil svoj ožji in širši odbor. Za predsednika bloka narodnega sporazuma je bil soglasno izvoljen Ljuba Davidovič. V ožji izvrševalni odbor je bil izvoljen predsednik Jugoslov. kluba dr. Korosec, predsednik Hrv. seljaškega kluba Pavle Radić in predsednik muslim. kluba dr. Mehmed Spaho. V širši odbor so bili pa izvoljeni od vsakega kluba še po trije člani. Na tej seji je bil sprejet tudi delovni program bloka narodnega sporazuma.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Jesenice. V nedeljo, dne 15. marca se vrši občni zbor tukajšnje bratovske skladnice. Tovariši, ki ste bili izvoljeni kot delegati od delavstva, zavedajte se, kaj je vaša dolžnost. Zato naj ne manjka nobenega. Dolžnost vseh 160 delegatov iz Save, Javornika in Dobrave je, da sedaj, ko se gre za naše skupne interese o starostnem zavarovanju, da skušamo povsod in pri vsaki priliki pokazati, da z novim pravilnikom ne soglašamo. Pravilnik je v nekaterih točkah za delavstvo nesprejemljiv, ker nima niti prave celotne zakonske podlage in je v korist le delodajalem za umetno šikaniranje delavstva. Torej delegati, pazite, da ne bo imelo delavstvo, ki vas je volilo, povoda zgražati se nad vašo brezbriznostjo. Delavstvo pričakuje od vas, da skušate uveljaviti in da ste zmožni sodelovati takrat, ko se gre za bodočnost vseh.

Vsem članom skupine na Jesenicah sporočamo, da se vrši občni zbor dne 15. t. m., ne 14. t. m., kakor je bilo pomotoma objavljeno v zadnji številki Pravice. Dnevni red ostane neizpremenjen. Udeležba obvezna! — Tajnik.

Delavski jubilej. Dne 21. febr. t. l. sta praznovala svoj 50 letni jubilej Sterle Franc, klepar in Habiht Peter, krovcec pri tvrcki Teodor Korn v Ljubljani. Gospod Teodor Korn, mlajši, jih je počastil s primernim nagovorom ob prisotnosti g. Korna, njegove družine in vseh delavcev imenovane tvrčke. Imenovana jubilarita sta prejela od g. Korna primerno nagrado v znak priznanja njih dolgoletnega zvestega službovanja. Kleparski in instalaterski pomočniki pa čestitamo obema sotovarišema ter jima želimo še na mnoga leta.

Zveza javnih nameščencev.

Vabilo na občni zbor »Strokovne zveze javnih nameščencev«, ki se vrši dne 4. aprila 1925 ob pol 8. zvečer v kleti I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo nadzorstva; 5. volitev odbora: a) nadzorstva, b) zastopnikov za občni zbor Jugosl. strokovne zveze; 6. slučajnosti. V slučaju, da bi občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število članov. — Odbor.

Zveza papirniškega delavstva.

Zvezna seja. Načelstvo Zveze papirniškega delavstva je na svoji seji dne 1. marca 1925 med drugimi važnimi sklepi sklenila tudi, da praznujejo skupine tudi letos prvi maj slovesno, zjutraj sv. maša, po maši zborovanje delavstva na prostem. Dalje, da priredi Zveza letos izlet papirniškega delavstva in sicer v nedeljo, dne 7. junija, na prijazni Homec pri Kamniku. Vse podrobnosti pozneje. Načelstvo je sklenilo, da se vrši občni zbor zveze v nedeljo 22. marca t. l.

Vabilo na redni občni zbor Zveze papirniškega delavstva, ki se vrši v nedeljo, dne 22. marca 1925 ob 2. uri popoldne v kleti I. del. konzumnega društva, Kongresni trg 2, Ljubljana. Dnevni red: 1. Pozdrav in nagovor. 2. Odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo zveznega tajnika. 4. Poročilo zveznega blagajnika. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Poročilo predsednikov skupin. 7. Poročilo zveznega predsednika. 8. Volitev načelstva in nadzorstva. 9. Slučajnosti. Skupine Zveze papirniškega delavstva se opozarjajo na §§ 18 in 19 zveznih pravil. Na zvezni občni zbor se vabijo na občnih zborih skupin izvoljeni zastopniki. — Predsednik.

Zahvala. Vsem, ki ste spremili mojega moža na njegovi zadnji poti, se iskreno zahvaljujem. — Franciška Marn, Zalog.

Strokovna zveza rudarjev.

Iz centrale J. S. Z. R. Skupine, včlanjene v strok. zvezi, se tem potom pozivljajo, da čimpreje skličejo svoje redne občne zборе, obenem pa naj pismenim potom naznanijo centrali, da ta zamore odposlati svojega zastopnika. — Odbor zveze.

Društvo slovenskih organistov.

Poučno za organiste. Organist F. R. v G. je vsled slabih dohodkov prosil pri konkurenčnem odboru za draginjsko doklado, sklicujoč se na tozadevno postavu. Konkurenčni odbor je organistovi prošnji ugodil ter določil, da mu mora občina G. plačati mesečno 200 Din, občina P. pa, katere del je v župniji, mesečno 100 Din, torej skupno 300 Din na mesec. Dočim mu je občina G. takoj plačala ta določeni znesek, se je občina P. temu uprla. Organist se je pritožil na okrajno glavarstvo. To je razsodilo, da je občina P. dolžna plačevati določeni znesek

Ali si član „I. delavskega konzumnega društva“, ki ima poleg petih prodajalen v Ljubljani tudi še trideset postovalnic v raznih drugih krajih Slovenije?

in da mu mora plačati nazaj za celo leto. Tako sedaj dobiva organist R. mesečno doklade 300 Din. To je sad naše organizacije. Zatorej organisti, oklepajte se je!

Društvo diplomiranih babic.

Društvo diplomiranih babic v Sloveniji. Naš občni zbor se je vršil dne 2. marca letos v veliki dvorani Mestnega doma. Veliko članic nam je pisalo, da se občnega zbora ne bodo mogle udeležiti, vendar pa je bila udeležba od lanskega leta mnogo večja. Občni zbor je otvorila g. predsednica Marija Štimec ter pozdravila zlasti obilno navzoče podeželske babice. Po njenem pozdravu je bil prebran spored. Zbor so počastili s svojim prihodom tudi g. prof. dr. Zalokar, g. župnik Hafner in ga. dr. Kenk. Po pozdravu navzočih je sledilo kratko poročilo o delu v preteklem letu. Odbor je napravil to, kar se je v tem času dalo napraviti. Dosegle smo, da je občinskim babicam določena primerna mesečna plača s podpornimi dokladami za otroke. Delalo se bo še na to, da se jih preskrbi za starost. Dolžnost posameznih članic je, da slučajno, kjer še ni uveljavljeno, sporoče odboru. Napravile smo ugovor zoper nova pravila. Nadalje se je napravilo mnogo pritožb na zdravstveni odsek glede mazaštva. Vse, kar so članice sporočile odboru, je odbor skušal uveljaviti, zato pa tudi lahko že danes rečemo, da je naše društvo po številu že jako močno. Dobro veste, da posameznica zase ne pomeni ničesar, da je le v skupnosti moč. Beseda društvo že sama na sebi pomeni združitev. Že v starih časih so se ustanovljala društva pod imenom zadrug in se potem potom svojih zadrug borili za svoje pravice. In če se danes ozrete le malo naokrog, tedaj opazite, da ni stanu, ki se ne bi boril za svoje pravice. Če se drugi stanovi borijo za svoje pravice, zakaj bi se ve babice ne borile? Zato pravimo: Sloga jači, nesloga tlačiti. Edino v delu je naša rešitev. Iz poročil o razmerah in težavah in pa iz številnih pisem, ki jih dobi odbor, se vidi, da bo treba še mnogo dela, preden bo preskrbljeno za pošteno plačilo in potrebno upoštevanje izsolanih diplomiranih babic. Še vedno lahko rečemo, da pri nas na deželi opravijo še večino porodov neizkušene mazaške babice! Glejte, vsega tega ne bi bilo, če bi se vsaka babica zavedala svojih dolžnosti. Povemo Vam lahko, da danes mora imeti vsak novorojenček okapane oči. Torej, kjer bi videle, da jih nima, javite to takoj odboru, potem se bo že odbor pobrigal, da se kaj takega ne bo več dogodilo. S tem se bo mazaštvo samo ubilo. Pri volitvah je bil z vzklikom izvoljen dose-danji odbor z eno malo spremembo. Tajnica ni več ga. Vodina, ampak ga.

Černe. Naslov odbora je sedaj: ga. Černe, babica, Gosposvetska c. 10, Ljubljana.

Za enotno železničarsko organizacijo.

(Nadaljevanje.)

4. Zastopnik Društva strojevodij izjavlja, da za tako važne in odločilne korake je merodajna njih centrala v Beogradu, katere seja se vrši šele 16. januarja 1925. Izjavlja, da sta omenjena delegata brez polnomočja. Dovoljuje si glede ujedinenja vseh žel. organizacij pripomniti, da podpisano društvo je v principu za tako akcijo, toda le na podlagi federacije vseh žel. organizacij, ker smatra zbog obstoječih razmer še tako idealno zamišljeno ujedinenje za enkrat neizvedljivo. Nadalje izrazi željo, da bi se v prvi vrsti poskusilo ujediniti Slovenijo s kako konferenco v Ljubljani. Šele po doseženih uspehih v Sloveniji bi bilo mogoče ostale pokrajine sklicati na konferenco v Zagrebu. Sicer se udeleži naša oblastna uprava konference tudi v Zagrebu, vendar se nam zdi korak iz Celja do Zagreba prevelik, če ne celo prenaiven.

5. Predlog Splošne železničarske organizacije je: 1. Ujedinenja organizacija priznava poleg razrednega boja za strokovne gospodarske interese železničarjev tudi solidarnost celokupnega delavskega razreda, to je, obrabala se bo v slučaju potrebe za pomoč k drugim strokam delavstva in obratno, v slučaju potrebe podpirala težnje delavstva ostalih strok. 2. Ujedinenja organizacija naj se priključi internacionalni transportni federaciji, ki je zveza organiziranih železničarjev vseh držav.

6. Predlog Pokrajinskega Udruženja Jugoslovanskih narodnih železničarjev, Ljubljana. Dopis te organizacije št. 34 od 9. januarja 1925 ne vsebuje nobenih novih predlogov in postavlja pod bazo sklepe celjske konference, ki so: 1. Likvidacije sedanjih, pred vzpostavitvijo bodoče enotne organizacije se ne morejo izvršiti. 2. Bodoča edinstvena organizacija se mora raztezati po vsej državi. 3. Za razredno borbo v pogledu bodoče edinstvene organizacije smatramo borbo za razred železničarjev, to je strokovna borba za pravice železničarjev. 4. Z ozirom na točko 3. je debata o internacionalni brezpredmetna in odpade.

7. Predlog Udruženja Prometnikov, Ljubljana. Udruženje Prometnikov pozdravlja akcijo za ujedinenje; ker pa ni informirano o dosežanem poteku pogajanj, ne stavi še nobenih predlogov. V dopisu navedeni izraz »koalizirano železni-

čarstvo« pomeni menda predlog za federacijo železničarske organizacije.

8. Predlog Prometne zveze: V svesti si, da bodo vsi zastopniki organiziranih železničarjev na tej konferenci imeli pravo razumevanje tega velevažnega pokreta ujedinenja vseh železničarskih organizacij v enotno organizacijo, nimamo ničesar drugega predlagati, kakor odkritosrčno, poštenje in čimprejšnje uresničenje nameravane organizacije.

9. Predlog Udruženja voz-nih nadziralcev. Prvič je naše neomajno stališče, da se združimo v eno enoto, ker samo tako bomo imeli uspeh; vendar je naše mnenje, da razčistimo položaj preje v Sloveniji, ker ravno tu imamo največ kategorijskih organizacij. Kadar bo to razčiščeno, potem bi bilo na mestu sklicevati konferenco cele države v Zagrebu. Ako bomo šli že od tukaj razbiti, ne bomo imeli nikakega uspeha za združitev; to stališče je bilo zavzeto tudi na celjskem sestanku in moramo na njem ostati. Kar se pa tiče likvidacije, nas tu vežejo pravila in moremo to urediti le potom centralnega vodstva v Belgradu, katerega predsednika smo že obvestili.

(Dalje prihodnj.)

Prometna zveza.

Skupina Prometne zveze v Mariboru je imela dne 1. marca 1925 ob pol deseti uri svoj redni letni občni zbor. Po prečitaniu in odobritvi zapisnika zadnjega izrednega občnega zbora, ki se je vršil meseca avgusta 1924, poroča predsednik, da je skupina izvršno napredovala, ter so se dosegli tudi že uspehi. Sicer se ni moglo ustreči željam vseh članov, pa vendar upamo, da bomo v tekočem dosegli s skupnimi močmi izgubljene pravice. Tov. tajnik poroča o obširni korespondenci, ki se je vodila v tem času ter o raznih predlogih, ki so se stavili na višja mesta. Na mesto blagajnika poda blagajniško poročilo tov. Pola, ki omeni, da beležimo pri blagajni velik napredek. Kljub temu, da je naša članarina najnižja od vseh organizacij, je pa glede glasila najbolj preskrbljena, ker ni je menda organizacije, ki bi dobivala vsak teden strokovni list za tako malenkostno članarino. Po poročilu računskega pregledovalca je bilo razvidno, da so se vsi zapiski in računi najlepše ujemali ter je bila nato soglasno sprejeta zaupnica staremu odboru. Nato se je soglasno in z odobravanjem sprejela ni izvolila odborova lista, ki je bila sestavljena na prejšnji odborovi seji in sicer predsed. Kores Martin, podpreds. Kreps Frid., tajnik Mlakar Jan., blagajnik Avguštinar Jak.; odborniki: Polak Jos., Vodušek Ivan in Cerovšek Ivan; namest-

niki: Žerak Ivan, Žagar Gregor, Sobnik Iv.; pregled. rač.: Žumer Ivan in Medvešek Martin. Kot delegati za občni zbor centrale so se izvolili: tov. Mlakar, Kreps in Polak. Pri slučajnostih se je razvila prosta debata o nadaljnjem delu, ki se je zaključila ob pol dvanajsti uri.

Iz severne meje. Tukaj je precej delavcev, kateri se še ne zavedajo, da brez truda ni kruha. Tako se danes pogosto sliši še pri železničarjih, posebno pa pri delavcih, kaj nam je organizacija, ko pa nobena nič ne napravi za nas! To je zelo napačno mnenje, še bolj pa govorjenje, ker če bi danes vsi uslužbenci in delavci imeli tako mnenje in tako delali, potem bi že mogoče niti hlače več ne nosili in tudi kruha skoraj ne jedli. Pogledjmo samo malo v preteklost našega življenja in naših organizacij in takoj bomo videli in prišli do prepričanja, da smo na napačni poti, tembolj pa še napačnih misli. Še pred kratko dobo let so bile naše organizacije v polnem cvetu, in koliko jih je bilo? Dve ali kvečjemu tri. In danes pogledjmo! Kar cela truma jih je, vsaka večja skupina hoče že imeti svoje vodstvo, svojo organizacijo, in kam nas vodi to? Nič drugam kakor v propast, v zgubo naših pravic, v zgubo naše eksistence itd. Tovariši, če bi mi bolje mislili v bodočnost in se spominjali v tisto dobo nazaj, ko skoraj ni bilo železničarja še manj pa delavca, da ne bi bil organiziran v strokovni organizaciji! In sedaj? Lahko smelo trdimo, da je skoraj polovica takih tovarišev, kateri se ne zavedajo svoje dolžnosti in to ravno tisti, kateri največ kričijo o bednem položaju; ali tistega poguma pa nimajo, da bi šli s svojimi tovariši, kateri se bojujejo že leta in leta, skupno v eno fronto na boj do zmage. Bojevati jih je sram, iti po izbojevanju poboljšek so pa na prvem mestu. To so slabi tovariši. Le v slogi je moč. — Delavec.

Novo mesto. 5. marca se je vršil pri nas sestanek vseh novomeških železničarjev v svrhu enotne železničarske organizacije. Na sestanku, katerega se je udeležilo veliko število železničarjev, je poročal o dosedanjih uspehih pogajanj za enotno železničarsko organizacijo tov. Lubič. Poročilo je izzvalo živahno debato, iz katere je zvenel klic po organizaciji kar najodločneje. Tovariš Mrak je v svojem govoru poudarjal, da je predpogoj za enotno organizacijo odkritosrčnost in tovariška vzajemnost med vsemi železničarji. Sprejete so bile resolucije, v katerih se pozivljajo vse organizacije k pozitivnemu delu za uresničitev te železničarske ideje. Nadalje govore resolucije tudi o podlagi te strokovne organizacije, ki mora biti v prvi vrsti nepolitična. Tovariši, živa potreba nas sili, da delamo z vsem!

Ali kupuješ vse svoje potreščine pri I. delavskem konzumnem društvu?

G. K. Chesterton:

Sumljivi koraki.

(Dalje.)

Razsodnejši del njegovega jaza (mogoče pametnejši, morda pa tudi ne) je zadobil premoč. Spomnil se je, da mu je lastnik dejal, da bo sobna vrata zaklenil, pozneje pa se vrne in ga izpusti. Tudi si je rekel, da znorele korake na hodniku lahko razloži še nebroj drugih okolnosti, na katere ni mislil. Nato je ugotovil, da je še dosti svetlo, da započeto delo konča. Ko je, da bi izkoristil še zadnje svetlobo, prenesel papir k oknu, je obrnil znova vso pozornost k že skoraj dokončanemu pisanju. Pisal je že skoraj dvajset minut, sklanjajoč se vedno nižje nad papir; nenadoma se dvigne pokoncu: zaslusal je znova prejšnje skrivnostne korake.

Topot pa so kazali še tretjo posebnost. Dotodaj je neznanec hodil. Naglo sicer in z bliskovito okretnostjo, toda hodil je. Sedaj pa je tekel. Lahko je razločil urne, mehke, skakajoče korake, ki so se bližali po hodniku, koraki, podobni skokom bežečega in skakajočega pantra.

Naj je bil kdorkoli, biti je moral jako močen in okreten človek v nemi, toda silni razburjenosti. Ko pa je šepetajočemu vrtincu vetra podoben šum dospel do steklene lope, se je spremenil zopet v stari počasni, pohajkujoči korak.

Pater Brown je vrgel papir na na stran in ker je vedel, da so vrata lope zaklenjena, stopil brez obotavljanja v garderobo. Uslužbenec, zaposlen v garderobi, je bil trenutno odsoten, bržkone iz vzroka, ker so bili edini gostje pri mizi in je bila njegova služba vsled tega samo sinekura. Ko se je preril skozi siv gozd površnikov, je videl, da je za temno oblačilnico razsvetljen hodnik, ki je bil pregrajen s pol-vrati iz lino, skozi kakršno smo že vsi dajali svoje dežnike v shrambo in sprejemali v potrdilo znamke. V neposredni bližini, nad polkroznim obokom te line, je gorela luč. Slabo je osvetljevala patra Browna, dočim je vsa svetloba padala na moža, stoječega v hodniku pred garderobo.

Bil je elegantno, zelo preprosto oblečen, v fraku; močan, ne da bi se vtis moči posebno čutil. Imaš občutek, da je zmožen smukati se po prostorih,

kjer bi mnogo manjši ljudje vzbujali pozornost. Njegov obraz, osvetljen od luči, je bil zagorel in boder; obraz inozemca. Postava in nastop sta pričala o dobri volji in zaupanju. Samo kritik bi mogel zapaziti, da njegov frak ni odgovarjal njegovi postavi in nastopu, ker je bil čudno napet in izbočen. Ko je zapazil patra Browna, čigar postava se je nejasno razločala v ozadju, mu je s priljudim oblastnim obrazom vrgel košček papirja s številk:

»Rad bi svoj klobuk in suknjo, prosim; moram takoj oditi.«

Pater Brown je vzel brez besede papir in šel ubogljivo po površnik; ni bilo prvič, da je v svojem življenju opravljal nizka dela. Prinesel ga je in položil pred lino, medtem ko je tujec, ki je brskal po žepih telovnika, pripomnil smeje:

»Nimam nič srebrnega denarja s seboj; obdržite lahko to,« in vrgel na desko novc za deset frankov ter vzel svoj površnik.

»Mislim, gospod,« je dejal pater Brown uljudno, »da imate vendar srebro v žepu.«

Visoki gospod je ostrmel.

»Prokleta vendar,« zavpije, »čemu se neki čemerite, ko vam dam zlato?«

»Ker je včasih srebro dragocenejše od zlata,« odvrne duhovnik krotko, »to se pravi, v večjih množinah.«

Tujec se ozre pozorno nanj, nato na glavni vhod in na hodnik za seboj. Zdelo se je, da se je za nekaj odločil. Z eno roko se je oprijel deske, ki ju je ločila, se zavihtel lahko kot akrobat čez njo in se vrgel na duhovnika ter ga prijel z močno roko za vrat.

»Bodite mirni!« je rekel šepetaje. »Nočem vam žugati, toda...«

»... toda jaz vam žugam,« je nadaljeval pater Brown z glasom ropotajočega bobna, »jaz vam žugam črvo, ki ne umre in z ognjem, ki ne ugasne nikoli.«

»Vi ste garderober posebne vrste,« odgovori drugi.

»Jaz sem duhovnik, monsieur Flambeau,« odvrne pater Brown, »in sem pripravljen vas izpovedati!«

Tujec je stal nekaj trenutkov kakor ukopan, nato se je opotekel in se zgrudil na bližnji stol.

(Dalje prih.)

silami na to. Bog daj, da bi tudi pri vseh drugih organizacijah našli res pravo razumevanje.

Znižanje tarifov za nezgodno zavarovanje.

Minister za soc. politiko je sprejel predlog Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, da se znižajo tarife za nezgodno zavarovanje za povprečno 1%. Znižanje velja od 1. februarja dalje.

Prispevke za nezgodno zavarovanje delavcev morajo po zakonu v celoti plačevati delodajalci, zato je umljivo, da je to zanje neljubo breme, ki se ga bodo skušali polagoma odkrižati.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev naj bi se namesto znižanja tarifov ozrl na uboge nezgodne rentnike, ki ob renti, katero prejema kot 20, 30, 40, 50 odstotni invalidi, ne morejo živeti ne umreti.

Dejstvo je, da takih invalidov ne čemo nikjer sprejeti v delo, zlasti pa ne takrat, kadar je na razpolago dovolj zdravih delovnih moči. Od česa naj torej živijo ljudje, ki so svoje zdravje ali svoje ude pokvarili v tovarni ali pri drugem opravilu. Gotovo je, da živi ne morejo v zemljo, zato naj bi Osrednji urad namesto znižanja tarifov, predlagal povišanje rent nezgodnikom.

Delavska zveza.

Velja za vsako D. Z. Pred seboj imam tajniško knjigo D. Z. Vič. Na prvi strani pred ustanovnim občnim zborom berem sledečo misel: »Sejali smo — — vsklila je — — glejte, da ne usahne po V a s i krivdi!« — Leta 1924: »Oče in mati delata za otroke, organizatorji za naslednike.« — Leta 1925: »D. Z. Vič. Stoj mi na straži in glej, da pride pravočasno s srpom in z vozom na viško polje, ko dozori pšenica in bodo prihajali razni žanjci po svoje deleže...!«

Vič. Umril je najstarejši član ODZ. Vič, tov. Jožef Peklaj v visoki starosti 80 let. Svetila mu večna luč! — Zadnja javna občinska seja, ki je bila pri revizijskem poročilu deloma zelo burna, je pokazala, da nekateri gošpode v občinskem odboru ne ločijo več osebnosti od stvarnega dela za občino. Če bo šlo tako naprej, odbor ne bo prišel več do dela, ampak bodo občinske seje zato tu, da bodo imeli občani to ugodnost, da jim ne bo treba hoditi v gledališče ali kino. Zato jim bodo lahko nadomestovale javne seje. Zato je pa želja vseh občanov, da intrigantje in kričarji v občinskem odboru izginejo iz površja. Na ta način bo delavska občina zopet prišla v pravi tir. Zanimivo je tudi zasledovati pisanje dopisnika »Sl. naroda«, ki je do sedaj socialiste vedno do najskrajnejše meje kritiziral, naenkrat pa je svojo taktiko popolnoma spremenil ter jih začel celo hvaliti. Upanje je jako dobra stvar, in tega imajo viški liberalci precej. Pazno pa zasledujemo vse dogodke, ter bomo o njih še govorili.

Stanovanjsko vprašanje.

Pereče je pravzaprav še vedno in bo toliko časa, dokler odgovorni činitelji ne bodo segli v njegovo jedro, ki se mu pravi: zidaj!

Koliko smo o njem že razpravljali v bivšem »Večernem listu«, v »Novem času«, v naši »Pravici«, na sejah, sestankih, shodih, na anketah! In če moramo danes zopet prijeti za pero, da napišemo par vrstic o stanovanjskem vprašanju, si ne moremo kaj, da ne bi ugotovili z obžalovanjem: Belgrajski centralistični mogotci ne

bodo rešili tega vprašanja nikdar povoljno za Slovence, ker nimajo prvič zanj potrebnega socialnega smisla, drugi se pa to vprašanje ne da rešiti po eni in isti šabloni za vso državo!

Nasprotno pa lahko smelo trdimo, da bi bilo stanovanjsko vprašanje v Sloveniji že v marsičem ugodno rešeno, da se ni uveljavila želja centralistov: vidovdanska ustava s priveski, ki je prenesla kompetenco v stanovanjski zakonodaji iz Ljubljane v Belgrad. V podkrepitev naše trditve naj navedemo samo dve dejstvi.

1. Edina stvarna naredba, ki je stvarno trajno omiljevala stanovanjsko bedo nujno sama iz sebe, je bila znana naredba iz leta 1920., izdana na iniciativo dr. Andreja Gosarja, ko je bil na bivši deželni vladi za Slovenijo poverjenik za socialno politiko. Vsebovala je v glavnem dvoje načel: 1. Zasebni veleobrati morajo v določenem času postaviti stavbe za svoje poslovne prostore in za stanovanja uslužbencev. 2. Milijonarji morajo sezidati svoje hiše, ker sicer izgube pravico do stanovanj kot najemniki v tujih hišah. — Koliko krika in vika je bilo po buržuaznem časopisju tedaj! In vendar: podjetja in zasebniki, ki so ubogali takoj, so danes dr. Gosarju zelo hvaležni, ker so še o pravem času prišli do cenenih stavb in stanovanj. Poleg tega pa je prišel pod udobno streho marsikdo, ki bi bil drugače čakal in čakal. — Vedeti pa moramo, da je bila tedaj kompetentna deželna vlada na Bleiweisovi cesti izdajati take naredbe! Po centralizmu je šla ta kompetenca po vodi!

2. Ljubljanska občina je pod zasedanjem »Zveze delovnega ljudstva« na magistratu zgradila za Bežigradom lepo število modernih stanovanj, poslužujoč se pooblastil iz občinske avtonomije. Centralisti pa razganjajo občinske svete ljubljanske, da zamorejo z denarjem mestne hranilnice ljubljanske špekulirati. In taki da bi pospeševali gradnjo hiš ljudstvu v prid?!

In danes vse spet piše o stanovanjskem vprašanju in zakonu. Stvar je namreč ta: Stari stanovanjski zakon je ugasnil 31. decembra 1924. PPŽ volivna vlada, ki je razpustila parlament, je bivši ugasli zakon podaljšala z naredbo do 30. aprila 1925, računajoč, da bo novi parlament izglasoval nov stanovanjski zakon tekom aprila 1925, ki naj stopi v veljavo 1. maja t. l. In tako je na iniciativo sedanjega ministra za socialno politiko izdelala posebna komisija osnutek tega zakona.

Politično časopisje je pretekli teden objavilo nekatere določbe. In sedaj je ogenj v strehi: Vse je nezadovoljno. Hišni posestniki, trgovci, obrtniki, najemniki in podnajemniki!

Mi se podrobno strokovno z novim osnutkom ne moremo pečati iz enostavnega razloga, ker ga nimamo pri rokah. Kaj mislimo o novem zakonu v splošnem, pa smo povedali uvodoma. Naglasili bi samo nekaj:

1. Država naj zida poslovne hiše za svoje urade in stanovanja za svoje uradnike.

2. Vojašnice naj občinam ugodno odkupi ali sezida nove.

3. Armadni in žandarmerijski častniki naj gredo stanovat v posebne kasarniške oddelke, kamor po značaju svoje službe edino spadajo.

4. Stavbenim zadrugam naj se dovolijo iz državnih blagajen brezobrestna posojila.

Itđ., itđ., itđ., ali:

Dajte Slovencem zakonodajno avtonomijo, pa bomo z Bleiweisove ceste preskrbeli, da bodo stanovali ljudje v zdravih stanovanjih!

Dopisi.

Trbovlje. Radi preložitve občinskih volitev na nedoločen čas sklicujejo zainteresirani krogi protestne shode v Trbovljah in Hrastniku. Shodi se vrše na obeh krajih v nedeljo, dne 15. marca t. l. ob 4. pop.

Trbovlje. Pri nas so bile razpisane občinske volitve za 1. marec. Bile pa so preložene baje vsled prekratkega roka, na dan 15. marca. A glej, kar naenkrat je bilo slišati, da je oblast preložila volitve na nedoločen čas. Širom naše Slovenije mislimo, da je imela priložnost urediti si svoje obč. gospodarstvo tudi najzadnja gorska občina in da si je potom svobodnih volitev postavila v občinsko upravo zastopnike, kateri naj bi res delali v prid njenega blagostanja in napredka. Trboveljska občina, po velikosti tretja v Sloveniji, pa izgleda, da izmed toliko tisoči občanov ni zmožna dobiti dovoljno število ljudi, kateri naj bi bili zmožni upravljati občino. Mi pa vemo dobro, da bi se za našo občino dobilo prav lahko dosti ljudi, takih, ki so v resnici zmožni in katerim je tudi na srcu, da se naše občinsko gospodarstvo enkrat v resnici uredi, in se pride že enkrat k pozitivnemu delu, ki bi bil kos važnim vprašanjem naše občine. Ali ni morda v ozadju neka skupina, katera se čuti, da je samo ona poklicana gospodariti v občini. Ti ljudje se prav dobro zavedajo, če bi se vršile volitve, da bi zanje nihče ne glasoval. Zato jim je ljubši gerent njihovega kova, nego volitve. Toda ne samo to; že dolgo časa se mnogo govori o odcepitvi Hrastnika od trboveljske občine, ter da se isti priklopi k dolski občini. Pri tem gotovo čuti neki hrastniški naprednjak, da ne bi prišel do veljave v trboveljski občini. Zato se skuša uveljaviti na tej odcepitvi, misleč, da bi vsaj tam prišel na vplivno mesto. Po našem mnenju bi to vprašanje ne bilo rešeno z odgoditvami občinskih volitev, ker radi enakih stvari ne more trpeti celo občinsko gospodarstvo. Merodajno oblast prosimo, da se naj ozira na želje občanov ter razpiše čimprej občinske volitve, katere naj bi se tudi v resnici izvršile. Občani.

Iz Zagorja ob Savi. Kot razvidno iz nekega dopisa v »Jutru«, si naši demokrati žele, da dobi občina Zagorje gerenta. Najbrž imajo že pripravljene tozadevne kandidata. Ne dvomimo tudi, da bi njihove intrige ne uspele. Režim ustreza tem zgarjarjem vedno in povsod. Kar se jim je posrečilo v Kotredežu, bi radi ponovili v Zagorju. Res je, da lahko menjajo občinski odbor, toda mišljenja ljudi ne morejo. Smešno je, čemu žele razpustitve odbora. Zgolj zavoljo blatnih cest. Tega njihovi želodci ne prebavijo. Radi jim verujemo, da ga je toliko, da se človek včasih vanj pogreza, ker ga sami mrmraje teptamo. Poleg pa priznavamo, da je storil občinski odbor za izboljšanje cest vse. To lahko potrdijo tudi štirje demokrati zastopniki, ki sede v odboru. Romala je prošnja za prošnjo, pritožba za pritožbo na okrajni cestni odbor in na gradbeno direkcijo. Več se ni dalo storiti. Če vedo demokrati za bolj učinkujoča sredstva, naj se oglasijo! Z godrnjanjem in željo po gerentu pa ne bodo obnovili cest. Znan je, da okr. cestni odbor ne dobi denarja za vzdrževanje cest. Treba bi torej bilo podrezati v Ljubljano, da iztisnejo centralistični gospodje kakšne pare za naše deželne ceste. Ker je ves ta aparat v demokratiških rokah, bi bilo to našim prenapetjem mogoče. Čutimo, da bodo polagoma naši demokratje uvideli, kako je pričo blatnih cest potrebna avtonomija, ki daje in ne samo krađe.

Velenje. V nedeljo, dne 1. marca se je vršil protestni shod radi odpustitve rudarjev na državnem premoštvu Velenje za celi šoštanjski sodni okraj, na katerega so prihiteli rudarji iz 10 občin. Bilo je okrog 300 zborovalcev. Takega rudarskega shoda še ni bilo v Velenju in ne nikjer drugje v šaleški dolini. Navzoči so bili tudi socialisti, uradniki in še celo »Orjuna« je bila v lepem številu zastopana. Ker je bil shod strogo strokovnega pomena, se je vršil povsem v lepem redu. Delavcu se godi strašno krivica. Lansko leto se je poslalo

za nedoločen čas na dopust 100 rudarjev, letos pa je bilo drugih sto odpuščenih in to kljub temu, ko se je lansko leto odpustilo 100 rudarjev, vmes se je pa še praznovalo 4—6, včasih tudi po 8 dni v mesecu. Shod je otvoril tovariš Jelen Baltazar, rudar in tajnik Strok. Zveze rudarjev. Pozdravil je vse navzoče ter nato podal besedo narodnemu poslancu Vladimiru Pušenjaku. G. poslanec je v lepih besedah obrazložil pomen krize ter živo bičal vladne gospodje, ki niso hoteli celi čas prav nič storiti za državna podjetja. Obrazložil je tudi pomen previsokih lomljenih tarifov na progi Dravograd—Celje, ki podražuje premog v inozemstvo. Istotako tudi državna podjetja. Železniška direkcija Zagreb in Ljubljana kupujeta rajši premog drugje, namesto od državnih premoštvovnikov, ko so vendar prej jemali v Ljubljani pet in v Zagrebu pet vagonov dnevno. Za njim je govoril tovariš Jelen Baltazar o slogi in edinstvu celokupnega delavstva ter razkrinkal neresnične govornice radi oddaje preмога, ki se širijo med delavstvom, ter pozival ljudi k miru in skupnemu delovanju. Nato je dobil besedo rudar Vekoslav Zajc, ki je v navdušenih besedah očital delavstvu neslogo, zabavljanje čez organizacijo ter nezavednost velenjskega delavstva. Povedal je, da tako nezavednega delavstva ni v celi Sloveniji, kot pa ravno v Velenju, ki noče slišati o nobenem združevanju. Ostro je bičal to nezavednost, vsled katere je delavstvo samo krivo, da se mu tako hudo godi in da šele tedaj pozna organizacijo, ko mu teče voda v grlo. H koncu je tovariš Jelen zaključil lepo uspeši shod in se zahvalil tudi vsem krajevnim gg. županom, ki so tudi pomagali k našemu delu. Shod je vzbudil novo navdušenje za organizacijo. Po shodu se je včlanilo lepo število tovarišev v organizacijo in vsak dan pristepajo novi. To je lep dokaz, da se je tudi pri nas začelo prepričanje, da brez sloge in moči ni uspehov.

Tedenske vesti.

Prihodnjo številko »Pravice« bo vsled praznika sv. Jožefa uredništvo zaključilo že v torek, dne 18. marca. Tovariše dopisnike prosimo, da pošljejo rokopise do pondeljka popoldne na uredništvo »Pravice«, Stari trg 2/1, Ljubljana.

Praznovanje sv. Jožefa. Ljubljansko krščansko socialno delavstvo bo praznovalo god sv. Jožefa s skupno sv. mašo, ki se bo vršila ob 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Jožefa. Med sveto mašo bo pel pevski zbor Krekove mladine. Pri cerkveni slovesnosti bo tudi skupno sv. obhajilo. Vabimo vse tovariše, da v čim lepšem številu praznujejo god svojega zaščitnika.

V Gorici je umrl dne 7. marca popoldne zlatomašnik dr. Anton Gregorčič. Pokojnik je vse svoje moči posvečal ubogemu slovenskemu primorskemu ljudstvu bodisi na narodnem ali socialnem polju. Neustrašeno je branil ljudske pravice kot deželni odbornik, v enaki meri kot deželni ali državni poslanec. Njegov spomin bo trajno ohranjen med slovenskim ljudstvom.

Pogreb predsednika nemške republike. Predsednik Ebert je ležal na mrtvaškem odru v predsedniški palači v Berlinu. Mrtvaški oder je bil okrašen s številnimi vencami, katere so poklonili vladarji in predsedniki skoro vseh držav. Ob odru se je od umrlega predsednika poslovil drž. kancler dr. Luther ob navzočnosti nad sto tisoč oseb. Proti večeru je vlak prepeljal pokojnika v Heidelberg, kjer so ga drugi dan, dne 5. marca, pokopali ob velikanski udeležbi ljudstva.

Posledica obrekovanja. V Varaždinu se je zastrupila farmacevtka Minika Dominko, ker jo je njena tovarišica obrekla, da krađe zdravila in jih prodaja. Dominkova je v bolnišnici umrla.

Ali veš, da ima zadruga poleg raznih vsakdanjih potrebščin tudi najcenejše in najboljše oblačilo blago, poleg tega pa še **3% popust?**

Znižanje mesnih cen v Zagrebu. Poročali smo že o odločnem nastopu zagrebške mestne občine za znižanje cen mesa. Po dolgotrajnih pogajanjih med mesarji in mestnim odborom za pobijanje draginje je prišlo do sporazuma. Mesarji so znižali cene mesu od 2—4 Din pri kilogramu.

Pozdrave iz Francije pošiljamo vsem kršč. soc. delavcem v domovini. Iz rajhenburške fare nas je tu okrog 300 fantov in mož. Vsi smo zdravi. — Kozole Ivan, Klun Avgust, Žvegljč Anton, Cerjak Karol, Kozole Jožef, Slivšek Martin in Rožič Jožef. — Op. ur.: Želimo, da nam tovariši kaj več pišejo o svojem novem življenju v tujini, kar bo gotovo zanimalo vse čitatelje »Pravice«.

Važna zdravstvena odredba. Ministrstvo za narodno zdravje je odredilo, da se morajo po bakterioloških postajah, epidemioloških in zdravstvenih zavodih vse bakteriološke in serološke preiskave, posebno pa one, ki se tičejo pobijanja nalezljivih boleznih, vršiti brezplačno za vse državljanke, ki se po zdravniškem naročilu obrnejo nanje.

Nesrečna družina. Pred letom dni je umrl posestnik Pavel Cukjati na Prhovcu v župniji Čemšenik; po njegovi smrti si je končal življenje njegov 26 letni sin Jožef; 14 dni nato je umrla na porodu hči Marija, poročena Forte in dne 3. marca letos je v premogokopu v Zagorju ubilo 20 letnega sina Janeza, ki je imel te dni oditi k vojakom. Tako so v enem letu odšli v večnost štirje člani družine.

Samomor. V Belgradu se je ustrelil rezervni kapetan Tihomir Nikolić. Po vojni se je težko bolan seznanil s Čehinjo, ki mu je stregla. Ker mu vojaška oblast ni hotela dati dovoljenja za poročitev z njo, je izstopil iz armade, vstopil v civilno službo in se poročil. Žena mu je pa kmalu nato obolela na raku in nedavno po težkih mukah umrla. Nikolić ženine smrti ni mogel preboleti; vzjel je njeno sliko in pisma ter se ustrelil.

75 letnico rojstva je praznoval dne 7. marca predsednik češkoslovaške republike T. G. Masaryk.

Močan potres. V soboto zadnjega februarja je prestrašil vso Severno Ameriko silen potres, ki se je čutil nad 400.000 kvadratnih milj daleč. V raznih gledališčih je nastala divja panika in v gneči je bilo več oseb nevarno poškodovanih. V provinci Quebec je potres porušil neko cerkev in v Montrealu je zgorela katedrala. Človeških življenj potres ni zahteval mnogo.

Nova sodna palača v Belgradu. Vlada je odobrila potrebne kredite za zgradbo nove sodne palače v Belgradu. Z gradbenimi deli prično še letošnjo jesen.

Viničarji, na delo za naš list!

Kakor je za vsak stan življenjskega pomena, da se združuje v svojo stanovsko organizacijo, tako je isto za vsako organizacijo potrebno, da ima svoje glasilo — časopis. Potom lastnega časopisa se poedini člani organizacij obveščajo o njihovem delovanju, se izobražujejo in poučujejo. Potom časopisja se postavljajo v bran svojim nasprotnikom. Vsi stanovi imajo že danes za svoje najodločnejše zagovornike — lastne časopise.

Pa mi viničarji? Redke so naše hiše in družine, da ne bi bile naročene na ta ali oni list. Vsled tega se dokazuje dejstvo, da je viničarski proletarijat še precej izobražen, da ima voljo do čitanja in se zanima za dogodke, kateri se vršijo blizu doma in daleč v tujini.

Oglejmo si celo stvar malo bliže. Mi se zavzemamo za dogodke in se radujemo sedaj teh, sedaj onih novic, ne pomislimo pa pri tem nikdar, koliko nam pa ta ali oni časopis koristi ali pa celo škoduje. Vprašajmo se, ali se je kateri izmed teh listov, razen ob volitvah, odkrito in odločno zavzemal za našega ubogega viničarja? Tovariši, more kateri pritrditi, da je bil kdaj že v katerem drugem listu, kakor v naši »Pravici«, v vsaj najmanjšem članku obelodanjen naš bedni položaj? Kje drugje se je še pisalo, kako smo viničarji slabo plačani, v kakšnih neprimernih stanovanjih moramo bivati itd. Ste li brali kje drugje kot ravno v »Pravici«, kako težko čakamo uzakonitve viničarskega reda in starostnega zavarovanja? Z eno besedo nikjer. Zatorej je naša dolžnost, da pripoznamo, da je edino le »Pravica« naš kažiopot v bodočnost, da se edino le potom nje zamoremo uveljaviti v javnosti ter širokemu svetu povedati, kaj mi hočemo, česa potrebujemo. Člani naše organizacije kot Strokovne tako Delavske zveze, vaša naloga je, da pridobite vedno več naročnikov za naše glasilo. Zaupniki, odborniki, kadar pobirate članarino, agitirajte tudi za »Pravico«. Kjer si ne more naročiti eden sam, pa naj si jo naročita z najbližjim sosedom skupaj. 12 dinarjev četrtletno bosta skupaj že zmogla. V hišah naših viničarjev bodi prva »Pravica«. Kadar bo razširjen naš pravi delavski list po vseh vaseh in hribih, takrat ne bo več težko govoriti o naši organizaciji. Ko bo v vse naše hiše zahajala »Pravica«, kot reden tedenski pridigar, takrat, edino takrat bodo občutili pravo potrebo vsi naši viničarski tovariši, da se združijo v eno skupno fronto. Le tedaj bo med nami več bratske ljubezni in medsebojne vzajemnosti, če bomo sledili naukom krščanskega socializma, katerega propovednik je »Pravica«. Zavedni tovariši! Zastavimo vse moči, da se bo ta naš list širil vedno bolj med nami.

Prosveta.

Krekova mladina.

Iz centrale. Seja pripravljalnega odbora za naš kongres se vrši v petek 13. marca ob 7 zvečer v društvenih prostorih skupno z odbori vseh naših organizacij. — Tajnik.

Krekova mladina, Ljubljana, ima na praznik sv. Jožefa skupno z Jug. strokovno zvezo in Delavsko zvezo sv. mašo pri sv. Jožefu ob 7 zjutraj. Vsi člani in članice naj se iste sigurno udeležijo. — Na praznik sv. Jožefa priredi sportni odsek skupni izlet v Dev. Mar. v Polje. Zbirališče ob 2 popoldne pri cerkvi sv. Petra. Izlet bo poučen, ker je združen z ogledom večše papirnice. — Odbor.

Krekova mladina, Ljubljana, gostuje v nedeljo, dne 15. t. m. v celjskem Narodnem domu ob 4 popoldne z žaloigro »Mrak«. Igra nam kaže sliko vračajočih se vojakov iz svetovne vojne. Vabimo zavedno delavstvo in

prijatelje naše mladine, da se prireditve udeležijo.

Krekova mladina Sneberje—Zadobrova (Dev. Mar. Polje). Pretečeno nedeljo je vprizorila Krekova mladina Sneberje—Zadobrova krasno delavsko igro »Žrtve« v Ljudskem domu pri Dev. Mar. v Polju. Žal, da je bila udeležba slaba in to največ radi volitev v obrtno sodišče, ki so se ta dan vršile, ter se je morala igra preložiti na poznejšo uro. Vevškega delavstva se je malo udeležilo tudi vsled slabe agitacije. Ker je vsebina igre tako zanimiva za naše delavstvo, katero smo že sami doživeli in ker je igra naših časov, zato se želi, da Krekova mladina to igro prav gotovo ponavlja. Želimo pa, da nam še večkrat kaj iz praktičnega življenja prinese na oder. Kritike ne bomo pisali, saj so v splošnem igrali prav dobro. Le gospodični (v ulogi ravnateljve hčerke Milke) se je poznalo, da je prvič na odru, pa to naj je ne plaši za prihodnje, da bi se ne oprijela odra. Pri tej igri je igral ulogo tovarniškega zdravnika dober igralec, pevec in vnet član Krekove mladine in drugih naših organizacij, kateri nas zapusti in odide na novo službovanje. Želimo mu mnogo sreče na pot z željo, da tudi v novem kraju deluje v našem delavskem pokretu. Zelo ga bomo pogrešali.

Krekova mladina, Ljutomer, vabi svoje člane na delavsko-mladinski tabor, ki se bo vršil v Ljutomeru na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca. — Dnevni red: Ob 6 zjutraj sv. maša in tabor. Govori dr. Josip Puntar iz Ljubljane. Upamo, da se istega udeležijo vsak zaveden krščanski socialist.

Delavska zakonodaja.

(Dalje.)

Kapitalistični družbi se je zahotelo, da poleg moža tudi ženo priklene v tovarno in to vsled tega, ker moževa plača še daleč ne zadostuje niti za najnujnejše življenjske potrebe. S tem, da je tudi žena primorana iskati kruha v tovarnah in delavnicah, so ostali otroci doma brez varstva, brez nadzorstva in brez potrebne vzgoje. Kakšni so taki sami sebi pripuščeni otroci, imamo dovolj vzgledov, ki nujno kličejo odgovorne faktorje, da v interesu države in bodoče družbe ukrenejo, da se prično resno izvajati predpisi o dečjih zavetiščih, ki jih predpisuje zakon o zaščiti delavcev kakor sledi:

f) Dečja zavetišča.

§ 26. V vseh industrijskih podjetjih, kjer dela več nego 100 delavcev, med katerimi jih je vsaj 25 z malimi otroci, katerih nimajo v času, ko delajo v podjetju, komu doma prepuščati v varstvo, morajo lastniki podjetij v neposrednji bližini podjetja napraviti posebna dečja zavetišča, kjer se, dokler traja delo v podjetju,

čuvajo otroci delavcev prednje kategorije.

§ 27. V ta namen morajo lastniki teh podjetij poskrbeti za primerne prostore in za opremo, potrebno za taka zavetišča, istotako pa tudi nastaviti osebje, ki oskrbuje in čuva otroke v njih. Vse stroške za ustanovitev in vzdrževanje teh zavetišč morajo trpeti lastniki podjetij sami.

§ 28. Nova podjetja, o katerih je mogoče še pred njih ustanovitvijo približno vedeti, da bodo že ob začetku svojega dela spadala pod obveznost, omenjene v členu 26. tega zakona, morajo, ko vložijo prošnjo za odobritev naprave podjetja samega, istočasno predložiti inspekciji dela v vpogled in odobritev tudi načrte dečjih zavetišč, ki jih morajo napraviti v smislu § 26.

Podjetja, ki že obstoje in ki izpolnjujejo pogoje, navedene v § 26. tega zakona, morajo pričeti z ustanovitvijo dečjih zavetišč, določenih v istem paragrafu, najkasneje v 6 mesecih, ko stopi ta zakon v veljavo.

Preden napravijo zavetišče, morajo svoji pristojni inspekciji dela predložiti načrte v vpogled in v odobritev. (Dalje prih.)

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z. o. z.

ki posluje v novourejenih prostorih

V Ljubljani, Mestni trg 6.

Telefon št. 9.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

naiugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo pošiljanjem denarja nikalih stroškov.

Jamstvena glavica nad 10.000.000 Din.

ŽIKA!

Poskusiti je treba potem, je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

PODRUŽNICE:

Bled, Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split in Šibenik.

TELEFON: št. 470 in 57.

Račun poštno-ček. zavoda za Slovenijo št. 11.945, za Hrvatsko št. 39.080.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 10 (v lasni palači nasproti hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene šrambe za vrednote, kupuje in prodaja tudi tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din. — Vloge nad 125.000.000 Din.

AMERIŠKI ODDELEK:

Direktne zveze z ameriški bankami. Glavni korespondenti: American Express-Company, 65 Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Združenih držav, Anglo South American Bank Ltd., London, ter po važnejših mestih Južne Amerike, Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh važnejših mestih Avstralije in Nove Zelandije, National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urejevanje ameriških zapuščin.